

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. VI. Solvuntur objectiones contra duas ultimas conclusiones fieri solitæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

cum ergo in ipso die resurrectionis Christus apparet Discipulis legem Baptismi publicè promulgaverit, dicendo Matthæi ultimo: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos &c.* ab illa die cœpit Baptismus esse in præcepto, licet illi qui invincibiliter adhuc ipsum ignorabant, excusarentur ab ejus transgressione.

§. V.

Corollarium præcedentis doctrinæ.

35. **E**X dictis inferes contra aliquos Thomistas, à Cabrera citatos, obligationem Baptismi non incepisse in triduo mortis Christi, sed durat post ejus resurrectionem. Tum quia solum post resurrectionem Christus legem Baptismi publicè promulgavit. Tum etiam, quia cum lex vetus non solum passionis & mortis Christi, sed etiam ejus resurrectionis figura & umbra extiterit, ante resurrectionem Christi nondum fuit perfectè completa, nec proinde totaliter extincta.
36. Dices, Christus Joan. 19. jam moriturus protulit illa verba, *Consummatum est*, quibus significavit opus nostræ redemptionis esse omnino completum, subindeque veterem legem totaliter extinctam: Ergo tunc cœpit obligatio præceptorum legis novæ, ex quibus primum est de baptismo. Quare D. Thomas 1. 2. quæst. 103. art. 3. ad 2. ait: *Mysterium Redemptionis humani generis completum fuit in passione Christi, unde tunc Dominus dixit consummatum est, & ideo tunc totaliter debuerit cessare legalia, quasi jam veritate eorum consummata.*
37. Confirmatur: In morte Christi sacerdotium Aaron in sacerdotium Christi translatum est, quandoquidem Christus in ara crucis, ut verus & summus sacerdos, seipsum in sacrificium Patri æterno obtulit, juxta illud ad Hebræos 9. *Christus assistens Pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum, non manufactum, id est non hujus creationis, neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem, introivit semel in sancta, æternam redemptionem invenit.* Item in eadem Christi morte tabernaculum antiquum in quo legis Mosaiæ sacrificia offerebantur, dissipatum fuit, & destructum, ut satis designavit velum templi in duas partes scissum: Ergo cum lex vetus non potuerit remanere absque proprio sacerdotio & tabernaculo, in morte Christi abolita fuit, & statuta lex nova gratiæ, subindeque præceptum Baptismi.
38. Ad instantiam dico verba illa Christi, *Consummatum est*, referri quidem ad ejus mortem, at non ut præcisam à resurrectione ipsius, sed ut ipsam includit; sicut enim nostra justificatio est unicus motus, duos terminos includens, nempe terminum à quo, qui est recessus à peccato; & terminum ad quem, qui est accessus ad gratiam: ita mors Christi & ejus resurrectio integrant unicum motum nostræ redemptionis & salutis, habentem duos terminos, videlicet Christi mortem, quæ destructum est peccatum, tanquam terminum à quo; & resurrectionem, quæ consummata est vita spiritualis animæ, tanquam terminum ad quem.
- Adde quod, sicut ad consummationem nostræ redemptionis & salutis, spectat, secundariò saltem, futura corporum resurrectio, in qua consummabitur vita spiritualis animæ: ita & à fortiori, resurrectio Christi, utpote cum sit

A fundamentum & exemplar nostræ resurrectionis futuræ, & in ipso Christo tanquam in capite. rinth. 15. dicit quod Christus resurgens fuit primus dormientium. Quando ergo D. Thomas loco citato ait Mysterium Redemptionis humani generis completum fuisse in passione Christi, non loquitur de passione cum præcisione temporis, sed ut completa & terminata per ipsam resurrectionem, ad quam fuit veluti via, utpote quæ

B Ad confirmationem dico, falsum esse quod sacerdotium antiquum fuerit in puncto mortis Christi translatum in sacerdotium Christi, sacerdotium enim Aaron, quod erat proprium legis veteris, non debuit aboleri, donec sacerdotium Christi esset consummatum, & in perfectionem, quæ indefectibilitate constitutum, quod non habuit usque ad ejus resurrectionem, in qua Christus vitam imortalem & indefectibilem assumpsit, unde tunc solum adimpleta fuit prophetia illa Davidis de Christo: *Tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.* Quæ illa oblatio quæ Christus seipsum Patri in ara crucis obtulit, non nisi ut conjuncta resurrectioni, evacuaret antiquum sacerdotium. Similiter quoque ad tabernaculum legis Mosaiæ, licet in morte Christi inchoata fuerit ejus dissipatio, non tamen fuit consummata, nisi in resurrectione.

§. VI.

Solvuntur objectiones contra duas ultimas conclusiones fieri solitas.

C Contra tertiam conclusionem, in qua dicitur, Baptismum non fuisse in præcepto usque ad passionem & resurrectionem Christi, obijciunt primo. Judæus sufficienter de doctrina Christi instructus, ante ejus passionem tenebatur Christi legem suscipere, & Christianus esset: Sed hoc non poterat absque Baptismo, cum esset primum talis legis sacramentum: Ergo Baptismus erat in præcepto, ante Christi passionem & resurrectionem.

Respondet Medina, negando Minorem, per se nimis (inquit) temporis interstitio, ad suscipiendam Evangelij legem & Christianismum, necesse est necessarium Baptismum suscipere, quia non erat præceptum de Baptismo.

Sed contra: Cum lex Evangelij legem Baptismi contineat, impossibile erat Judæo, inveniendi Christo, legem Evangelij suscipere, nisi sacramentum Baptismi susciperet. Unde aliter respondet, dicendo nimirum, quod licet Judæus in illa hypothesi teneretur credere in Christum, non tamen legem Evangelij suscipere, sicut nec baptismum, cum ad neutrum Christus adhuc obligaret.

Dices, Gentilis qui ante passionem Christi convertebatur, tenebatur baptizari: Ergo & Judæus.

Respondet Soto negando consequentiam de paritate, rationemque disparitatis dat, quod cum Gentilis circumcidi non posset, tenebatur Baptismum suscipere. Sed licet hoc verum sit, respondendo quod vellet legem Evangelij amplecti, quod scilicet vel legem naturæ, vel legem scripturæ, vel legem absolutè quod non posset circumcidi, respondetur ad instantiam, negando licet Antecedens.

Obijciat secundò contra quartam conclusio-
nem, in qua diximus obligationem Baptismi ince-
pisse statim post Resurrectionem Christi. Apo-
stoli, etiam diu post Resurrectionem Christi, cir-
cumcisionem & alias ceremonias legales observa-
runt, ut ex actis ipsorum liquet, imò ipse Paulus
legis gratia magnificus prædicator, Timotheum
circumcidit, ut Actuum 16. legitur: Ergo falsum
est, quod statim post Resurrectionem virtus &
obligatio circumcisionis desierit, & obligatio
Baptismi inceperit, alias enim peccassent Apo-
stoli observantes vel observare facientes legalia, quan-
doquidem non poterant eorum abrogationem in-
vincibiliter ignorare.

Respondet D. Hieronymus negando Antece-
dens, contendens contra D. Augustinum Episto-
las, legalia omnia statim à morte & resurrectio-
ne Christi, non solum mortua fuisse (id est non
habuisse amplius virtutem & obligationem) sed
etiam mortifera, ita ut peccarent mortaliter
qui illa observarent, propter quod dicit, nun-
quam Apostolos post resurrectionem Christi lega-
lia observasse secundum veritatem, sed solum
ex quadam pia simulatione, ne scandalizarent
Judæos, & eorum conversionem impellerent;
quæ simulatio non sic intelligenda est, quod illos
actus in quibus consistebant legalia, secundum
rei veritatem non exercuerint, sed ita quod illos
non operarentur tanquam legis ceremonias ob-
servantes.

Verum quia indecens videtur (ut docet D.
Thomas 1. 2. quæst. 103. art. 4. ad 2.) quod
Apostoli simulatione uterentur in iis quæ perti-
nabant ad salutem fidelium: idcirco melius res-
pondetur cum Augustino, concessio Antecedente,
negando Consequentiam, & ejus probatio-
nem; nam ante Resurrectionem Christi, usque ad
sufficientem divulgationem Evangelij legalia erant
quidem mortua, proindeque nullam virtutem
& obligationem habebant, non tamen erant
mortifera, quia illi qui ex Judæis erant conversi
ad Christum, poterant ea observare, dummodo
non sic ipem ponerent in ipsis, quod ea repu-
tarent necessaria ad salutem. Cujus rei optimam
offert congruentiam D. Thomas post D. Augu-
stinum, nempe quod sicut homines mortuos ser-
vari aliquandiu ante sepulturam contingit, ita le-
galia, quæ ut viva post Christi mortem servari
non poterant, rectè ut mortua usque ad Evange-
lij publicationem servata sunt, ut cum honore
mortua in ater synagoga sepeliretur, & ne homi-
nes existimarent, si ea statim omnino rejecissent,
vetitem legem fuisse abominabilem, perinde ac
idolorum Gentilium cultum, quem nulla un-
quam morâ sustinere Apostoli voluerunt: D. Pe-
trus autem idcirco circa illam legalium observan-
tiam, à D. Paulo reprehensibilis dictus est, quia
nimis adhærebat parti Judæorum, & plusquam
oportebat circa hoc sollicitum se exhibebat, unde
peccabat venialiter.

66. Dices: Observantia quorundam legalium fuit
ab Apostolis præcepta Actuum 15. ubi dicitur:
*Usum esse Spiritui Sancto & nobis, nihil ultra im-
ponere oneri vobis, quam hac necessaria, ut absti-
neatis vos ab immolatis simulachrorum, a sangui-
ne, & suffocato. At si legalia per mortem & resur-
rectionem Christi fuissent extincta, Apostoli
non præcepissent ea observari: Ergo tunc legalia
non solum non mortifera, sed nec etiam mortua
fuerunt.*

67. Respondeo concessa Majori, negando seque-
ntem, V.

A lam Minoris: nam ut ait D. Thomas loco citato
in responsione ad 3. abstinentia à sanguine, suffo-
cato, & ab immolatis simulachrorum, fuerunt
præcepta ab Apostolis pro tempore, non ad ob-
servandum ceremonias legis, sed ut posset fieri
unio Judæorum & Gentilium: Judæis enim pro-
pter antiquam consuetudinem, sanguis & suffo-
catum erant abominabilia, & comestio immola-
torum simulachris poterat Judæis dare suspicio-
nem ne Gentiles redirent ad idolatriam, & idcirco
hæc prohi bita sunt pro illo tempore quo Judæos
& Gentiles adunare oportebat: procedente au-
tem tempore, cessante causâ, cessavit effectus,
manifestatâ Evangelicâ veritate, quâ Christus di-
cit quod nihil quod intrat per os, coinquinat homi-
nem, Matthæi 15.

B Obijciat tertio: Præceptum Baptismi non po-
tuit obligare ante sufficientem sui promulgatio-
nem: Sed non fuit sufficienter promulgatum
ante Pentecosten: Ergo ante illud tempus non
obligavit: Major est certa, lex enim ante suffi-
cientem promulgationem non obligat, ut docet D.
Thomas 1. 2. quæst. 90. art. 4. ubi sic discutit:
*Ad hoc quod lex virtutem obligandi obine-
at, quod est proprium legis, oportet quod applicetur
hominibus, qui secundam eam regitari debent:
talis autem applicatio fit per hoc, quod in notitiam
eorum deducitur ex ipsa promulgatione, unde pro-
mulgatio ipsa necessaria est ad hoc quod lex habe-
at suam virtutem.* Minor vero in qua est diffi-
cultas probatur primo, quia usque ad tempus
Pentecostes Apostoli non proposuerunt populo
publicè Evangelium. Secundò non debuit
promulgari lex Evangelij nisi omnibus Mysteris
Christi completis: Mysteria autem Christi non
sunt completa, nisi in ejus Ascensione. Tertio,
quemadmodum lex vetus non fuit promulgata,
nisi quinquagesimo die à Paschate Judæorum,
ita non debet lex nova promulgari nisi post quin-
quaginta dies à Paschate, sive Resurrectione
Christi: promulgationem enim legis Moysis, si-
guram fuisse promulgationis legis Evangelicæ,
docuerunt Augustinus Epistola 119. & Leo 1.
serm. 1. de Pentecoste,

C Hoc argumentum tangit difficultatem perti-
nentem ad Tractatum de Legibus, ubi Theologi
quærent, quænam promulgatio requiratur &
sufficiat ad hoc ut lex vim obligandi habeat? Ali-
qui enim contendunt ad sufficientem legis pro-
mulgationem, necessarium esse ut ita proponatur
& publicetur, quod ex tali propositione & publi-
catione possit moraliter in omnium notitiam de-
venire, unde propterea existimant non sufficere
ut publicetur in aliqua civitate, sive curia supre-
mi cujuslibet corporis politici, sed requiri ut fiat
magis in particulari per singulas provincias, aut
per omnes præcipuas civitates. Alij verò di-
cunt sufficere quod publicetur in præcipua civita-
te cujuslibet regni, aut supremi corporis poli-
tici, quamvis enim factâ hac publicatione non
peccent ij quibus adhuc non innotuit, hoc ta-
men non provenit ex defectu ipsius legis, sed ex
defectu notitiæ, ignorantia enim eos excusat à
peccato. Quæ opinio est communior, & confor-
mior consuetudini Curie Romanæ, cujus leges
in ea solum publicantur solemniter, & ex hoc
salvis particularibus juribus, creduntur per to-
tum orbem obligare, quamvis per accidens mul-
ti non peccent, juxta eorum præscriptum non
agendo, defectu notitiæ. Unde conformiter ad
hanc doctrinam, ad objectionem respondeo,

D Obijciat quarto: Præceptum Baptismi non po-
tuit obligare ante sufficientem sui promulgatio-
nem: Sed non fuit sufficienter promulgatum
ante Pentecosten: Ergo ante illud tempus non
obligavit: Major est certa, lex enim ante suffi-
cientem promulgationem non obligat, ut docet D.
Thomas 1. 2. quæst. 90. art. 4. ubi sic discutit:
*Ad hoc quod lex virtutem obligandi obine-
at, quod est proprium legis, oportet quod applicetur
hominibus, qui secundam eam regitari debent:
talis autem applicatio fit per hoc, quod in notitiam
eorum deducitur ex ipsa promulgatione, unde pro-
mulgatio ipsa necessaria est ad hoc quod lex habe-
at suam virtutem.* Minor vero in qua est diffi-
cultas probatur primo, quia usque ad tempus
Pentecostes Apostoli non proposuerunt populo
publicè Evangelium. Secundò non debuit
promulgari lex Evangelij nisi omnibus Mysteris
Christi completis: Mysteria autem Christi non
sunt completa, nisi in ejus Ascensione. Tertio,
quemadmodum lex vetus non fuit promulgata,
nisi quinquagesimo die à Paschate Judæorum,
ita non debet lex nova promulgari nisi post quin-
quaginta dies à Paschate, sive Resurrectione
Christi: promulgationem enim legis Moysis, si-
guram fuisse promulgationis legis Evangelicæ,
docuerunt Augustinus Epistola 119. & Leo 1.
serm. 1. de Pentecoste,

E Hoc argumentum tangit difficultatem perti-
nentem ad Tractatum de Legibus, ubi Theologi
quærent, quænam promulgatio requiratur &
sufficiat ad hoc ut lex vim obligandi habeat? Ali-
qui enim contendunt ad sufficientem legis pro-
mulgationem, necessarium esse ut ita proponatur
& publicetur, quod ex tali propositione & publi-
catione possit moraliter in omnium notitiam de-
venire, unde propterea existimant non sufficere
ut publicetur in aliqua civitate, sive curia supre-
mi cujuslibet corporis politici, sed requiri ut fiat
magis in particulari per singulas provincias, aut
per omnes præcipuas civitates. Alij verò di-
cunt sufficere quod publicetur in præcipua civita-
te cujuslibet regni, aut supremi corporis poli-
tici, quamvis enim factâ hac publicatione non
peccent ij quibus adhuc non innotuit, hoc ta-
men non provenit ex defectu ipsius legis, sed ex
defectu notitiæ, ignorantia enim eos excusat à
peccato. Quæ opinio est communior, & confor-
mior consuetudini Curie Romanæ, cujus leges
in ea solum publicantur solemniter, & ex hoc
salvis particularibus juribus, creduntur per to-
tum orbem obligare, quamvis per accidens mul-
ti non peccent, juxta eorum præscriptum non
agendo, defectu notitiæ. Unde conformiter ad
hanc doctrinam, ad objectionem respondeo,

distinguendo Majorem: Præceptum Baptismi non potuit obligare ante sui promulgationem, sufficientem ad rationem legis, concedo. Ante sui promulgationem, sufficientem ad tollendam ignorantiam ejus, & ad reddendum inexcusabilem ab ejus transgressione, nego. Similiter distinguo Minorem: Ante Pentecosten non fuit sufficienter promulgatum præceptum Baptismi, sufficienti ad tollendam ejus ignorantiam, concedo. Sufficienti ad rationem legis, nego. Tunc enim præceptum superioris incipit habere vim legis, potentis obligare subditos, quando superior ipsum exterius per modum imperij proponit tanquam princeps, aut publica persona: Christus autem ipsa die Resurrectionis præceptum Baptismi ita proposuit, dicendo Discipulis: *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.* Unde à die Resurrectionis cæpit habere vim legis ex se obligantis, quamvis hæc promulgatio non sufficeret ad tollendam ignorantiam illius, nec proinde ad reddendum homines inexcusabiles ab ejus transgressione. Et per hoc patet ad primam probationem Minoris: ex eo enim quod Apostoli usque ac Pentecosten non prædicaverint publice Evangelium, solum habetur quod ante illud tempus præceptum Baptismi non innotuerit mundo, non verò quod nondum habuerit vim legis & præcepti.

Ad secundam dico, eam quidem veram esse de promulgatione necessaria ad tollendam ignorantiam legis Evangelicæ, falsam tamen de promulgatione necessaria & sufficienti ad rationem legis; tunc enim Baptismus debuit habere vim legis & præcepti, quando cæpit habere suam perfectionem & virtutem, quod fuit à die Resurrectionis Dominicæ.

Ad tertiam probationem dico legem Moysicam promulgatione sufficienti ad rationem legis fuisse promulgatam ab eo tempore quo Deus eam dedit Moyli in monte Sina, tunc enim locutus est Deus ut princeps & legislator, subindeque ex eo tempore præcepta illius legis lata à Deo vim legis habuerunt, adeò ut ipsius prædicatio facta deinde à Moyse toti populo, non habuerit vim promulgationis necessariæ ad essentiam legis, sed tantum declarationis, ne homines ignorantia ab ejus obligatione excusari possent: quare licet promulgatio illa legis antiquæ facta per Moysen, fuerit figura promulgationis legis Evangelicæ, faciendæ per Apostolos in die Pentecostes, hinc tamen non fit istam fuisse necessariam ad rationem legis Evangelicæ, sed tantum ad tollendam ignorantiam ipsius.

50. Dices, Si statim post Christi Resurrectionem, & ante publicationem Evangelij, à die Pentecostes inchoatam, Baptismus fuit in præcepto, Judæi ipsum invincibiliter ignorantes caruerunt remedio peccati originalis pro suis parvulis; quandoquidem in illa hypothese circumcisio non habuit amplius vim justificandi, seu delendi peccatum originale: Sed hoc non decebat divinam bonitatem: Ergo &c.

51. Respondent aliqui quos sequitur Vazquez, concedendo sequelam, non enim majus inconveniens reputant admittere quod toto illo tempore medio à Christi resurrectione, usque ad divulgatum Evangelium, pueri Judæorum & Gentilium caruerint remedio peccati originalis, quam infantes modò intra viscera matrum morientes, & illi qui nascuntur ex parentibus infidelibus, ad quos non pervenit prædicatio Evangelij Verum quia

A hæc doctrina nimis rigida & dura videtur, dum, tempore illo medio, parvulos recipientes circumcisionem, vel remedium legis veteris liberatos; divinam namque bonitatem deest ut toto illo tempore quo sustinuit legem Moysicam, non auferret, saltem pro parvulis tunc existentibus, ejus utilitatem.

ARTICVLVS II.

Quenam sit materia Baptismi?

Duplex solet distingui materia in sacramentis quæ constituent in usu rei sensibilis, rem scilicet & proxima: prima est res illa sensibilis quæ in signum & causam gratiæ assumitur, secunda verò est usus seu applicatio ipsius. De utraque agendum est in præfati, & breviter explicandum, quanam sit materia remota & proxima Baptismi.

§. I.

Duplici conclusione utraque difficultas resolvitur.

Dico primò: Materia remota Baptismi est aqua vera & naturalis.

Conclusio est certa de fide, & definita in Florentino in decreto unionis, ubi aquam veram & naturalem assignat pro Baptismi materia, & in Tridentino sess. 4. can. 2. de Baptismo, ubi sic habetur: *Si quis dixerit aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque idcirco illa Domini nostri Jesu Christi (Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto) ad metamorphosin quam detorserit, anathema sit.* Quibus verbis Concilium errorem Calvinii proferbit, qui sic verba illa Christi metaphoricè intelligi vult, ut per gratiam designetur, nec aliud intelligatur, quam per gratiam à Spiritu Sancto infusam, hominem spiritualiter regenerari. Proscribitur etiam in verbis error Seleucianorum & Jacobitarum, qui verba Joannis Baptiste de Christo, *Ille vos baptizabit in Spiritu Sancto & igne*, pessime interpretantes, dicebant materiam Baptismi non esse aquam, sed ignem, unde ad baptizandos pueros, addidit nem quendam in fronte velingenis eorum imponebant. Damnatur pariter his Conciliorum definitionibus error Flagellantium, qui dicebant Baptismum aquæ suo tempore cessasse, & seque in mundum missos jussu Dei, ut se flagellarent, litteras ad hoc de cælo Romam missis, & super altare 12 Apostoli Petri repertis.

Potest etiam probari nostra conclusio variis Scripturæ testimoniis, quibus manifestè apparet, & elementaris, materia Baptismi designari. Nam Actuum 8. Philippus baptizavit Eunuchum Candacis Reginae Æthiopum, aqua elementari. Et cap. 10. Petrus jussit Cornelium & alios qui ipsum Dei jussu convenerant, baptizari in aqua elementari, his verbis: *Nuncquid aquam queritis habere potest, ut non baptizentur hi qui Spiritum Sanctum acceperunt, sicut & nos?* Et jussit eos baptizari. Idem significat Apostolus ad Ephes. 5. ubi ait Christum tradidisse seipsum pro Ecclesia, ut eam sanctificaret, mundans eam lavacro aquæ, in verbo vite. Quasi per verbum vite significando formam Baptismi, quæ vivificis verbis conficitur, & per lavacrum aquæ, materiam ejus designando, quæ in hoc solo elemento consistit.

Non desunt etiam congruentiæ, quas D. Tho. 2. 2. q. 84. art. 1. adducit.